

KIKÖLT-E a remény

mosolyt: úgy megszűkül
néhal Egy felnőtt s két csimasz kölyök
arca gyül fészekül.

Nagyobb hullámvás nem gyötri a fát –
akár a peremen elül.

Illessünk szárnyat; csöpp sárga csört –
nagy a csönd viselhetetlenül.

SZÉPRÉTI LILLA

Nagyvizit

Arra ébredt fel reggel hatkor Giza, hogy kicsapódik valahol egy ajtó, végigrohannak a folyosón, dagad az izgalom, mintha valamelyik kórteremben fei-robbant volna a kályha, s menteni kellene a sebesülteket. Kilincsszagató erély-lyel berontott Ella, a takarítónő, akinek ikrei vannak, felgyújtotta a nagylámpát, s a vizesvödört bevágta a sarokba. A kefeseprű hanyattesett a kövezeten, ideg-tépő hangot hallatott, Giza a harmadik ágyban fájdalmas fintort vágott, a taka-rítónő pedig, aki szerette válogatott zajokkal éreztetni a jelenlétét, huzigálni kezd-te a vödört a mosdókagyló felé. Gizának nagyot nyilallt a hátgerince, mint ami-kor oda injekciózzák, a fájdalom lassan felkúszott a kisagyába, megrándult, s egyszerre ki tudott ugrani az ágyból. Eszébe jutott, hogy ma péntek, a nagyvizit napja, a női illemhely felé osont, de ott már sor állt, ekkor berontott a fürdőszo-bába, de most nem lehetett tisztálkodni a szépítkező nővérek miatt.

Mire visszatért a kórterembe, Erzsike éppen ágyneműt cserélt, az asszonyok, a frissen műtöttek, a rácsba fogózva kókadoztak, tántorogva buktak a vitorlavá-szefonfeszességűre húzott lepedőre. A takarók végét betördösték, még szabadott mozogni egy keveset, míg Ella verejtékszagot árasztva feltörölte a linóleumot, felhágott az ablakpárkányra, lélegzetelállító mutatvánnyal vakart le a külső üveg-ről három légy piszkot. Éles robaj hallatszott, kiejtette a kezéből a törlőrongyot, egyensúlyát veszítve rázuhant az ablak melletti ágyra. Szerencsére Giza még nem feküdt benne, s ezek után nem is volt semmi gusztusa hozzá. Ebből a folyosóra kihallatszó vita kerekedett. Berontott Judit, a vöröshajú asszisztensnő, már szépen ki volt a szeme készítve, összecsapta a kezét:

– Még mindig vannak ilyen-olyanok, akik nem feküdtek ágyba! A Profes-szo-or! Mindjárt megérkezik! Már telefonált az autóért. Egy kettő! Nincs ennek az ágyneműnek semmi baja. Az elkoszolt párnát a visszájára lehet fordítani!

Szépen el kellett rendezni a haját a huzaton, aztán mozdulatlanul feküdni, hónaljig felhúzott pokróccal, a kék takarókon összekulcsolt kezekből éppen csak a feszület hiányzott. Elszedték a papucsokat, a rokonától kapott virágcsokrot, a vizespoharat, a pongyolát begyömöszölték a matrac alá. MOST MINDEN KÉSZEN

ÁLLT A PROFESSZOR JOTTÉRE VÁRVA, leghelyesebb lett volna megállítani a pergő filmet, mert a betegek minden mocnása csak rontotta a rendet. Elíz nővér tutva érkezett a lázmérőkkel, hajában még bent fénylettek a csavarók, ki mondta, hogy nem elég fél perc a számtáblán felküzni akaró higanynak? És a csavarók összekeveredtek a lázmérőkkel, akár csak a kórlapokon a számok; Elízke röpült, hogy a többi kórteremben is teljesítse kötelességét.

Jött Dr. Fazoli Sándor osztályosorvos, nyomában a vörös Judittal, kezét paposan összekulcsolva szemlélődött, tekintete az elheverő holmikát kereste, hálítanek nem volt; felágaskodott, mutatóujját végighúzta az ajtórámán. Poros lett az ujjabegye, az istenit neki hol van Ella, s egy döglött pókot is bent felejtett az ágy alatt. Most órájára pillantott, s ebből a mozdulatból, meg a másikból, tudniillik ahogyan megvakarta lassan vörösödő fülét, látni lehetett, hogy izgul, akár csak a diák szigorlat előtt, mert bármennyire is biztos a dolgában, ha egyszer nem költ jól a professzor lencséje, belekőthet egy nem szabatosan fogalmazott mondatába, kigúnyolhatja egy jelzőért, egyetlen szemvillanással agyoncsaphatja tekintélyét beteg s diák előtt!

Giza, a főtéri fodrászüzlet ruhatárosnője (az utóbbi években kávé is felszolgált a búra alatt száradó hölgyeknek, ezért mindenki Kávés Gizának hívta), Giza, aki ebben a késő-reggeli órában évtizedek óta már másodszor szokott enni – csak éppen felszegte a fejét, nehogy összeomljon a ráépített ágynemű; – udvariasan, de kellő határozottsággal megkérdezte:

– O, kedves Fazoltán doktor úr, mi ma már egyáltalán nem ehetünk?

Doktor Fazoli Sándor tekintetét nehezen szaggatta le a negyedik betegről, szegény rákos Sárát két napja sincs, hogy daganataitól megtisztították, s most alig hallhatóan hörgött, az orvos pedig éppen mozgó ajakkal fogalmazta a diagnózist, méltatlankodva fordult oda Gizához:

– En-ni?! Nagyvizit e-lőtt?!

– Lyukad ki a belem, igazán, na!

– Gondoljon a biafrai éhezőkre.

– Gondoltam. És most már kapok? -

Vörös Judit felvihogott, odahajolt az osztályosorvoshoz, s a fülébe súgta: kretén. Fazoli doktor szórakozottan bólintott.

– Jöjjön – unszolta az asszisztensnő, s kacér pillantással karon ragadta a férfit – kapca lett az inggallérja a nagykabát alatt. Tudja, hogy a professzor az effélére milyen kényes.

– Mindenki veszteg várakozik, megértettük? – intett felgyorsult lélegzettel az osztályosorvos, s hátrafelé lépkedve eltávozott.

Giza megbántódva figyelte az ajtórésen át, mint szaladgálnak a nővérek frissen vasalt köpenyükkal, mint rúzsozzák ajkukat, nyálanzak kérdőjelet a homlokukra. – A PROFESSZOR – hallotta olykor áhítatosan elsuttogni vagy kifulladásra motyogni, és sehol sem hallatszott az edény édes csörömpölése.

Giza remegve felült.

Az azúrkék linóleum csillogott a délelőtti napban, mint valami hűvös és végtelenül nyugodt tó valahol fönt északon, azon öt ágy, öt evezőjét vesztett csónak koporsókat visz valahová a még nem egészen halottakkal, akikben minden kialudt már, az engedelmesség ösztönét kivéve, kezüket a kék takarón összekulcsolva fekszenek; az Első köpni szeretne a mosdókagylóba, a Második vizet kérne,

a Harmadik egy csöpp citromlevet szívna vagy tejeskávét inna, istenem tejeskávél A Negyedik, Sára, akit két nappal ezelőtt kitakarítottak, hagyatkozni szeretne. mert érzi, talán még a nagyvizit előtt elalszik csöndben, de ezt senki nem veszi észre; és besereglik majd ötven medikus, felszippantják azt a maradék levegőt is; a fehérköpenyes gyülekezet akárcsak egy gyászszertartásról készült film negatívja, mindenki a PAP-PROFESSZORON függ, az meg beszél, szavai úgy peregnek, mint a koporsófedelre hulló kavicsok. Szegény Sára hosszú sóhajjal zárja le a szemét, olyan szépen, szabályosan fekszik a ráncatlan párnán, mellén összekulcsolt kezekkel, vele biztosan nem lesz baj a Professor érkezéséig, ő nem tud már gyűrni, szemetelni . . .

Giza megfontoltan talpraereszkedett, kirángatta a matrac alól a kincstári pongyolát, letérdelt az éjjeliszekrény elé, s elkezdett rámolni. Sokáig tartott, míg az utcai pulóver, zokni, virágcsokor s a törölköző tömény gombolyagjában megtalálta a veknimaradékot, s a szappantartóban az öt napos szalámit. Azonnal rávetette magát, szinte rágatlanul falta. Utána összedörzsölte zsíros kezét, a a vízcsaphoz tántorgott, de amint mohón kortyolt, tekintete véletlenül arra a helyre tévedt, ahol az imént habzsolt. Szőke veknimorzsával volt az út teleszórva, s abban, mint egy döglött giliszta elnyúlva kunkorodott a szalámihéj. Csak éppen megmosolyogta, aztán az ajtóhoz csoszogott, már hallotta is a fölszintről fölmorajló ismerős zajokat, a Professor lekezelő hangját, s az orvosokét. Két kézzel püffedt hasához kapott, mert úgy érezte, menten kiszakad, s futva elindult a női illemhelyre. Valahonnan előugrott Ella, a takarítónő, megpróbálta útját állni, de Giza lehúnyt szemmel törtetett előre, mint az alvajáró, a takarítónő pedig kétségbeesetten mutogatta neki a tükörsima linóleumra ejtett lábnyomait. Giza bölcsen mosolygott, s ment. Ella nem tehetett mást, négykézláb mászott utána a rongyal.

A kórterem ajtaja nyitva volt, hogy a Professor majd annyi időt se veszítsen, amennyibe egy ajtó kinyitása kerül. Félénken lesett ki rajta az asszisztensnő, vagy az osztályosorvos, Giza hallotta, hogy félve suttogják:

– Jön.

A betegek rémült-irigységgel követték tekintetükkel Kávés Gizát, kezüket vízhólyagukon tartották, türelmetlenül izegtek–mozogtak a takaró kékjében, mint a halak az akváriumban.

Még néhány lépés – nézte ködös szemekkel Giza a frissen lemosott ajtót – és akkor odaérekzem.

Ella, az ikrek anyja lihegve csiszitelt, s az ajtó előtt félelemtől kifulladásra várta Gizát.

Az asszony odabent kitérte a keskeny ablakot, mélyet szippantott a friss levegőből, már nem is érezte, hogy sürgős lenne odaülnie a kagylóra; megbékélve nézegette a túlsó járdán siető embereket. – Talán ezt a láthatatlan rácsot mégiscsak sikerül majd szétfeszítenie, levetheti a rabruhát, azt a borzalmas, bolyhos bordóvöröset, amely megkülönbözteti őt a boldog lentlévőktől. És akkor . . . akkor . . . igen, hallotta, hogy Ella türelmetlenül, megint kopogott.

Összerezzen, a hasához nyúlt, ismét tudva tudta, hogy méhében az ezerkarú szörny őt előbb–utóbb a másvilágra küldi. De még nem érkezett el az ideje, mint a daganatoktól kitakarított Sáránál, neki még meg kell élnie néhány nagyvizitet. A legrosszabban túljutott, egy héttel ezelőtt az egyik orvostanhallgatónő az ő be-

tegségéből felelt a Professzornak a nagyviziten, nagyon folyékonyan fogott bele, mintha csak a saját bajára panaszkodna, egyszercsak vérvörösen elhallgatott. Kínlódva Gizára pillantott – inkább megbukom, kedves Kávés néni! – ő felült, szeme a diáklányon, a Professor, a püderezettarcú, havastermetű, fehér kezével leereszkedően a lány állához nyúlt, a vállát is megpaskolta, így bátorította, de a diáklány még akkor sem volt hajlandó, mert tudta, hogy Kávés Giza mindig lehallgatja a vendégek beszélgetését a fodrászüzletben, ismeri a latin kifejezéseket is, a lánya is doktor lesz az idén. Leszegett fejjel állott az ágy végében, de ez a némaság beszédesebb volt a legszabatosabban elmondott diagnózisnál.

Majd a szobámban – harsogta a Professor fennen, hogy mind az ötven diák tanúja legyen mély emberségének, azok is, akik helyszűke miatt kívülrekedtek az ajtón, – ha úgy érzi, kedves, hogy ezáltal a beteget megijeszti.

... Azelőtt valahogy jobban bírta a terrort a nagyviziten, mert azt képzelte, a Professor úgy fog ágya elé jönni, mint Jézus Krisztus: „Kelj fel lányom, és járj” – szól hozzá több tucat szemtanú előtt; azok pedig áhitattal sütkéreznek tudásának perzselő fényében, s ő érzi, hinnie kell, mert a Professor csodatévő ereje csak az ő hitével párosulva lehetséges. De íme, csak egy színes szobor a Professzor a klinika számtalan oltárának egyikén, mutatós mű, szerencsés mester faragása, ezért is került főhelyre, de imádkozni hozzá?!...

Giza, a keskeny ablakban, keserűen elmosolyodott, mint aki ismét elveszítette életének egyik drága ereklyéjét, de ezen valahogyan már túl van.

Most megint kopogott Ella, s cipője orrával rugdosta az ajtót.

„Hát még ha meglátja az aranykavicsot! beszórt utat – gondolta Giza részeg élenkséggel. – Én ugyan senkinek nem akarok rosszat. Mit is akarok voltaképpen? – tűnődött, miközben lassú mozdulattal behajtott a ablakszárnyat – mit is akarhatok én, akinek méhében időzített bomba rejtőzik?...

Hátralökte a vécaajtót, s a kéken sápitózó Ellát egyetlen rövid pillantásra sem méltatva elindult a zöld, fényes és hazug sávon, vissza a kórterembe. Lábában nem sok erő maradt, ajkát összepréselve lépkedett, s a folyosókanyarban találkozott a professzori testőrséggel, ketten azonnal eléje ugrottak, hogy láthatatlanná tegyék, az egyik Fazoli Sándor volt, csuklóját ragadta meg Gizának, s durván belerecsgette a fülébe:

– Ezért még számolunk.

Giza nem bírta elviselni, ha megmarkolják a csuklóját, ezt a szerencsétlen, korán elhalálozott urán kívüli nem is merte vele megtenni senki. Lefejtette a rátapadó, izmos ujjakat, ahogy a majorság lábát szaggatja le a törzsről, s azt morgta: – Hagyja csak, Fa doktor, a rák nem szívta el még minden erőm.

A négy szobatársnő moccanástalanul feküdt, csak a szemükben látszott némi megszeppentség, amikor Giza a Professor orra előtt a kórterembe lépett.

– Segítse valaki ágyba Gizikét – mondotta a klinika atyja, és úgy is történt Giza főntről a bepiszkított ösvényre lesett, és látnia kellett, hogy egy porszem sincs rajta.

Ez elkedvetlenítette egy kissé.